

## УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ УКРАЇНИ

О. В. Зазимко, студентка  
М. П. Денисенко, д.е.н., професор  
Київський національний університет технологій та дизайну

В умовах поступового переходу національної економіки до інноваційної орієнтованої моделі розвитку особливої актуальності набувають розроблення та реалізації стратегії інноваційного розвитку країни з конкретизацією ключових стратегічних цілей та пріоритетів розвитку економіки, а також практичних аспектів впровадження запропонованих заходів подолання наявних проблем.

Важливо відзначити, що головною метою реалізації стратегії є визначення, обґрунтування і створення механізмів реалізації нової державної інноваційно-інвестиційної політики стосовно здійснення узгоджених змін в усіх ланках національної інноваційної системи, спрямованих на кардинальне зростання її впливу на економічний і соціальний розвиток країни шляхом створення відповідних привабливих внутрішніх умов та підвищення стійкості вітчизняної економіки до тиску зовнішніх умов, викликаних глобалізацією та неолібералізацією економічного життя.

Інноваційний потенціал держави можна оцінити за допомогою ряду показників, а саме: мережі наукових організацій, насиченості економіки науковими кадрами та освіченості робочої сили, обсягів фінансування наукової та науково-технічної діяльності, рівня інноваційної активності промислових підприємств та динаміки виробництва високотехнологічної продукції, наявності платоспроможного попиту на інноваційну продукцію.

Реалізація інноваційної моделі розвитку національної економіки можлива лише при формуванні та постійному коригуванні системи управління інноваційним потенціалом як на макроекономічному рівні (держава, регіон, місто), так і на мікроекономічному рівні (окремий суб'єкт господарювання).

У зв'язку з цим важливого значення набуває дослідження категоріального апарату управління інноваційним розвитком економіки. Для цього

першочергово варто розібратися в сутнісній природі досліджуваних процесів і явищ.

Щодо самого поняття процесу загального управління економічним розвитком, то його практично не виділяють в окрему категорію, а часто асоціюють із поняттям державного регулювання економіки, визначаючи як «систематичний і цілеспрямований вплив держави на економіку з метою оптимізації економічної системи на основі прийняття і реалізації економічної політики». Як зазначає С. Львовчкін, «регулювальна роль держави ґрунтується на трьох її економічних функціях – забезпеченні ефективності, справедливості та сприянні макроекономічному зростанню». Про системність підходу в управлінні економічним розвитком наголошує у своїй праці Г. Атаманчук, пропонуючи розглядати його як цілеспрямований процес впливу на розвиток економіки та суспільству в цілому.

Беручи до уваги важливість урахування управлінського забезпечення в процесі інноваційного розвитку, необхідно чітко розібратися в сутності поняття «управління інноваційним розвитком економіки», що не знайшло свого широкого відображення в наукових працях. Так, С. М. Ілляшенко у власному дослідженні пропонує процес управління інноваційним розвитком визначати в мікроекономічному сенсі, тобто з позицій суб'єкта господарювання, який здійснює інновації. На противагу даному підходу, О. Пампура розглядає цей процес на всіх рівнях національного господарства. Водночас, І. Рудакова дотримується тієї точки зору, що «державна активність у сфері НДДКР як складова частина економічної політики вирішує також загальне завдання економічного зростання».

Академік І. Лукінов акцентує увагу на необхідності всебічного врахування інноваційної діяльності як фактури соціально-економічної політики управління для забезпечення поступового переходу до сталого розвитку економіки. Про справедливість такого підходу зазначали у своїх працях також Й.Шумпетер та С. Глазьев.

Деякі дослідники стверджують, що «складність управління інноваційним розвитком економіки полягає в тому, що цей процес «охоплює різні сфери економічного життя» та «охоплює практично всі сфери соціально-економічного середовища». Зокрема, Г. Баришева як компроміс між неокласичним та монетаристським підходами щодо державного управління економікою пропонує «синтетичну ліберально-інноваційну політику, що враховувала б особливості як інноваційного характеру, так і інституційну забезпеченість ринкового механізму такого розвитку». Більше того, науковці наголошують на соціально спрямованому управлінні інноваційним розвитком, невід'ємним елементом якого мають бути екологічні питання.

Управління інноваційним розвитком економіки – це достатньо складний та суперечливий процес, який потребує врахування критеріїв та вимог закономірностей системного розвитку. Згідно із системним підходом логічна схема, через яку розкривається зазначений аспект такого управління, будується на взаємодії суб'єкта управління з керованою системою та об'єктом за допомогою відповідного механізму управління.

Суб'єктом управління, в даному випадку, є держава з відповідними органами управління з їх функціями та завданнями, спрямованими на досягнення цілей інноваційного розвитку економіки. У свою чергу, об'єкт управління представлений сукупністю економічних відносин, явищ та процесів, що опосередковують розвиток інноваційної діяльності. Взаємодія між суб'єктом та об'єктами управління здійснюється через установлення цілей, методів та інструментів їх досягнення і контролю за результатами, тобто фактично мова йде про механізм управління.

Оскільки від визначення основних цілей залежить ефективність усієї системи управління, то визначення певного механізму управління інноваційним розвитком допоможе знайти шляхи його подальшого удосконалення.

Доцільність виокремлення фінансового механізму управління економікою як самостійної категорії є очевидною, оскільки безпосередньо впливає на всі сфери суспільного життя.